МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИКО-ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ

ПРОГРАМА ПІДГОТОВКИ З ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ

Галузі знань: 22 «Охорона здоров'я»

Складник освіти: післядипломна освіта, спеціалізація

Спеціальність: «Ендоскопія»

Попередня освіта: лікарі-педіатри, лікарі-терапевти, лікарі загальної практики - сімейні лікарі, лікарі-анестезіологи; лікарі-хірурги, лікарі-хірурги дитячі, лікарі-гастроентерологи, лікарі-онкологи, лікарі-онкологи дитячі, лікарі-хірурги-онкологи, лікарі-урологи; лікарі-ендоскопісти, які не працювали більше трьох років за цією спеціальністю.

Професійна кваліфікація: лікар-спеціаліст

ЗАТВЕРДЖЕНО ВЧЕНОЮ РАДОЮ ЗДМФУ
Голова Вченої ради
_____ / проф. Юрій КОЛЕСНИК
(протокол № 5 від « 24 » грудень 2024 р)
Програма підготовки вводиться в дію з 25.12.2024 р.
_____ / проф. Юрій КОЛЕСНИК
(наказ № 447 від « 25 » грудень 2024 р)

Запоріжжя 2024

ПЕРЕДМОВА

Програму підготовки з підвищення кваліфікації зі спеціальності **«Ендоскопія»** складено робочою групою, відповідно до Наказу МОЗ України від 25.07.2023 р. № 1347 «Про затвердження Переліку циклів спеціалізації та тематичного удосконалення за лікарськими та фармацевтичними (провізорськими) спеціальностями», Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про систему безперервного професійного розвитку медичних та фармацевтичних працівників» (із змінами) від 14 липня 2021 р. № 725, Наказу МОЗ України від 22.07.1996 р. № 166 «Про подальше удосконалення системи післядипломної освіти та безперервного професійного розвитку лікарів та фармацевтів (провізорів)» (із змінами), Наказу МОЗ України від 22.02.2019 р. № 446 «Деякі питання безперервного професійного розвитку лікарів» (із змінами).

Затверджено рішенням Вченої ради Запорізького державного медико-фармацевтичного університету, протокол № 5 від 24.12.2024 р. Введено в дію Наказом ректора Університету № 447 від 25.12.2024 р.

Керівник робочої групи:

Завгородній С.М. – д.мед.н., професор, завідувач кафедри загальної хірургії та післядипломної хірургічної освіти Запорізького державного медико-фармацевтичного університету

Робоча група:

1. Клименко А.В. – д.мед.н., завідувач кафедри факультетської хірургії Запорізького державного медико-фармацевтичного університету;
2. Данилюк М.Б. – к.мед.н., доцент загальної хірургії та післядипломної хірургічної освіти Запорізького державного медико-фармацевтичного університету;
3. Кіосов О.М. – асистент кафедри загальної хірургії та післядипломної хірургічної освіти Запорізького державного медико-фармацевтичного університету

Рецензії-відгуки:

1. Савон І.Л. – д.мед.н., професор кафедри хірургії 2 Запорізького державного медико-фармацевтичного університету;
2. Рязанов Д.Ю. – д.мед.н., професор, завідувач кафедри хірургії 2 Запорізького державного медико-фармацевтичного університету

І. ВСТУП

1. Післядипломна освіта: основним завданням циклів спеціалізації, є отримання та удосконалення професійних знань і навичок шляхом оновлення наявних та отримання нових теоретичних і практичних знань, необхідністю освоєння сучасних та нових методів вирішення професійних завдань, формування і закріплення на практиці професійних знань, умінь і навичок, отриманих в результаті теоретичної підготовки, необхідністю вивчення світового досвіду.

2. Попередня освіта перелік освітніх програм: лікарі-педіатри, лікарі-терапевти, лікарі загальної практики - сімейні лікарі, лікарі-анестезіологи; лікарі-хірурги, лікарі-хірурги дитячі, лікарі-гастроентерологи, лікарі-онкологи, лікарі-онкологи дитячі, лікарі-хірурги-онкологи, лікарі-урологи; лікарі-ендоскопісти, які не працювали більше трьох років за цією спеціальністю згідно наказу МОЗ України від 25 липня 2023 року № 1347«Про затвердження Переліку циклів спеціалізації та тематичного удосконалення за лікарськими та фармацевтичними (провізорськими) спеціальностями»

3. Програма підготовки з підвищення кваліфікації – проходження циклу спеціалізації за спеціальністю «Ендоскопія» проводиться за програмою підготовки затвердженою Вченою радою ЗДМФУ, та розробленими на їх основі робочими програмами та навчальними планами затвердженими на Вченій раді Навчально-наукового інституту післядипломної освіти.

4. Слухачі, які виконали навчальний план та програму спеціалізації, підлягають атестації на визначення рівня знань та практичних навичок з присвоєнням звання лікар-спеціаліста із кваліфікації «Ендоскопія».

ІІ. ПРОФІЛЬ ПРОГРАМИ

Галузь знань	22 «Охорона здоров'я»
Складник освіти	Післядипломна освіта, спеціалізація
Спеціальність	Ендоскопія
Кваліфікація	Лікар-спеціаліст
Передумови вступу	лікарі-педіатри, лікарі-терапевти, лікарі загальної практики - сімейні лікарі, лікарі-анестезіологи; лікарі-хірурги, лікарі-хірурги дитячі, лікарі-гастроентерологи, лікарі-онкологи, лікарі-онкологи дитячі, лікарі-хірурги-онкологи, лікарі-урологи; лікарі-ендоскопісти, які не працювали більше трьох років за цією спеціальністю
Форма проходження	Очна та дистанційна участь в режимі реального часу
Мова	Українська
Академічні права	Робота на посадах лікар-спеціаліст за спеціальністю «Ендоскопія» у лікарняних закладах та закладах охорони здоров'я. Безперервний професійний розвиток, цикли тематичного удосконалення
Моніторинг та оцінювання	Наказ МОЗ України від 22.02.2019 р. № 446 «Деякі питання безперервного професійного розвитку лікарів» (із змінами), Наказ МОЗ України від 22.07.1996 р. № 166 «Про подальше удосконалення системи післядипломної освіти та безперервного професійного розвитку лікарів та фармацевтів (провізорів)» (із змінами)
Обсяг програми	4 місяці (624 години / 20,8 кредитів ЄКТС) лікарів-педіатрів, лікарів-терапевтів, лікарів загальної практики -сімейних лікарів, лікарів-анестезіологів; лікарів-хірургів, лікарів-хірургів дитячіх, лікарів-гастроентерологів, лікарів-онкологів, лікарів-онкологів дитячих, лікарів-хірургів-онкологів, лікарів-урологів; лікарів-ендоскопістів, які не працювали більше трьох років за цією спеціальністю. Відповідно до Наказу МОЗ України від 25 липня 2023 року № 1347«Про затвердження Переліку циклів спеціалізації та тематичного удосконалення за лікарськими та фармацевтичними (провізорськими) спеціальностями»(із змінами)

ІІІ. ПЕРЕЛІК ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ

Інтегральна компетентність	Здатність розв’язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійній діяльності в галузі охорони здоров’я за спеціальністю «Ендоскопія», або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень і/або здійснення інновацій і характеризується комплексністю та невизначеністю умов та вимог.
Загальні компетентності (ЗК)	**ЗК 1.** Знання основ законодавства України про охорону здоров'я та їх застосування у щоденній практиці. **ЗК 2.** Здатність до абстрактного мислення, пошуку, аналізу, синтезу, опрацювання інформації, зокрема з різних джерел та у взаємозв'язку зі своєю сферою діяльності. **ЗК 3.** Спроможність до самооцінки власних досягнень та підвищення їх рівня. **ЗК 4.** Спроможність усно і письмово спілкуватися державною мовою при заповненні медичної документації та спілкуванні з пацієнтами. **ЗК 5.** Уміння використовувати інформаційно-комунікаційні технології, володіння навичками роботи з комп’ютерною технікою. **ЗК 6.** Спроможність до критичного мислення, аналізу та вирішення ситуативних проблем в медичній практиці. **ЗК 7.** Дотримання деонтологічних норм у професійній діяльності (належна професійна поведінка). **ЗК 8.** Спроможність реалізувати систему знань і практичних умінь щодо забезпечення здорового способу та безпеки власного життя і пацієнтів, сприяти усуненню його негативних впливів на здоров’я суспільства, сприяти підвищенню якості життєво важливих складових (вода, повітря, харчові продукти і т. д.). **ЗК 9.** Демонстрування соціальної активності та відповідальної громадянської позиції у лікарській діяльності. **ЗК 10.** Спроможність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані. **ЗК 11.** Спроможність інтерпретувати результат лабораторних та інструментальних досліджень.

	ЗК 12. Спроможність діагностувати: визначати попередній, клінічний, остаточний, супутній діагноз, невідкладні стани. **ЗК 13.** Спроможність до визначення тактики, методів та надання екстреної медичної допомоги, домедичної допомоги за міжнародними протоколами. **ЗК 14.** Знати покази, протипокази, побічні дії препаратів які використовуються в лікарській практиці та побічну дію з боку препаратів, які приймаються пацієнтом системно.
Професійні компетентності (ПК)	**ПК 1.** Спроможність виконувати медичні та ендоскопічні маніпуляції,відповідно до професійних стандартів. **ПК 2.** Спроможність планувати та проводити заходи із ендоскопічної діагностики захворювань органів шлунково-кишкового тракту. **ПК 3.** Спроможність до проектування процесу надання медичної допомоги: визначати діагноз, план, види та принципи лікування захворювань органів шлунково-ктшкового тракту. **ПК 4.** Спроможність визначати раціональний режим праці, відпочинку, дієти у хворих при лікуванні захворювань органів шлунково-кишкового тракту. **ПК 5.** Спроможність визначати тактику ведення пацієнтів із захворюваннями органів шлунково-кишкового тракту, дихальної системи з супутніми соматичними захворюваннями. **ПК 6.** Спроможність проводити ендоскопічне лікування основних захворювань та передракових станів шлунково-кишкового тракту. **ПК 7.** Спроможність до організації та проведення скринінгового ендоскопічного обстеження. **ПК 8.** Спроможність до організації і проведення реабілітаційних заходів та післяопераційного ведення пацієнтів з захворюваннями шлунково-кишкового тракту. **ПК 9.** Вміння визначати тактику, методи та надавати екстрену медичну допомогу.

	ПК 10. Вміння впроваджувати сучасні ендоскопічні методи діагностики і лікування. **ПК 11.** Спроможність вести нормативну медичну документацію.

За результатами опанування програми з підвищення кваліфікації з циклу спеціалізації «Ендоскопія» лікар досягає наступних програмних результатів навчання:

Програмні результати навчання

ПРН 1. Застосовувати знання з загальних та фахових дисциплін у професійній діяльності.
ПРН 2. Дотримуватись норм санітарно-гігієнічного режиму та вимог техніки безпеки при здійсненні професійної діяльності.
ПРН 3. Здійснювати комплекс організаційних заходів щодо забезпечення населення ендоскопічною допомогою.
ПРН 4. Проводити ендоскопічне обстеження хворого на диспептичні явища, застосовуючи основні та допоміжні методи; диференційну діагностику основних захворювань шлунково-кишкового тракту; діагностувати аномалії розвитку стравоходу, ДПК кишкивника; діагностувати запальні захворювання кишківника; застосовувати різні види знеболювання за показаннями.
ПРН 5. Здатність використовувати інформаційні та комп’ютерні технології у практичній ендоскопії.
ПРН 6. Здатність проводити діагностичну ендоскопію, лікувальні методи в ендоскопії при шлунково-кишкових кровотечах, стороніх тілах стравоходу.
ПРН 7. Здатність обґрунтовувати раціональність вибраного методу і здійснювати ендоскопічне лікування за цим методом.
ПРН 8. Здатність обґрунтовувати раціональність вибраного методу і здійснювати ендоскопічне лікування за цим методом.
ПРН 9. Здатність обґрунтовувати раціональність вибраного методу і здійснювати хірургічне лікування за цим методом
ПРН 10. Застосовувати у професійній діяльності сучасні європейські протоколи надання ендоскопічної допомоги.
ПРН 11. Визначати основні та додаткові методи для диференційної діагностики захворювань. Обґрунтовувати та обирати методи для

діагностики та скринінгу ефективності лікування згідно протоколам надання ендоскопічної допомоги.
ПРН 12. Проводити аналіз показників роботи лікувально-профілактичної установи, диспансерного нагляду та лікарського контролю. Проводити оформлення відповідної медичної документації.
ПРН 13. Застосовувати у діяльності сучасні методи ендоскопічної діагностики та лікування захворювань шлунково-кишкового тракту.
ПРН 14. Здатність аналізувати сучасну наукову літературу та науково-практичну періодику за фахом. Проводити методи її аналізу та узагальнення.

Матриця відповідності професійних компетентностей лікаря зі спеціальності «Ендоскопія» програмним результатам навчання

ПРН / ПК	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1	*	*		*								*		*
2	*	*		*		*		*						*
3	*	*		*				*	*					*
4	*			*				*						
5	*	*		*										*
6		*		*				*	*					
7	*	*	*			*	*		*	*	*	*	*	*
8						*		*			*	*		
9			*	*										
10								*						*
11				*							*	*	*	

IV. Перелік компонентів програми підготовки з циклу спеціалізації «Ендоскопія»

4.1. Для лікарів-педіатрів, лікарів-терапевтів, лікарів загальної практики - сімейних лікарів, лікарів-анестезіологів (4 місяці / 624 години / 20,8 кредитів ЄКТС):

Код н/д	Компоненти освітньої програми	Кількість кредитів/ годин	Форма підсумкового контролю
Обов'язкові компоненти			
ОК 1	Діагностична ендоскопія верхніх відділів шлунково-кишкового тракту	1,66/50	залік
ОК 2	Діагностична ендоскопія - колоноскопія	1,73/52	залік
ОК 3	Ургентна ендоскопія	1,73/52	залік
ОК 4	Діагностична бронхоскопія	1,73/52	залік
ОК 5	Дуоденоскопія, РХПГ	1,8/54	залік
ОК 6	Оперативна ендоскопія	1,66/50	залік
ОК 7	Диференційна діагностика в ендоскопії	1,83/55	залік
ОК 8	Дезінфекція ендоскопічного обладнання	1,83/55	залік
ОК 9	Стерилізація ендоскопічного обладнання	1,66/50	залік
ОК 10	Ендоскопічний інструментарій	1,73/52	залік
ОК 11	«Загальні положення програми mhGAP (mental health Gap Action Programme) та принципи ведення поширених психічних розладів на первинному рівні медичної допомоги»	1,26/38	залік
Додаткові компоненти			
ДК 1	Гемоконтактні вірусні інфекції	0,27/8	залік
ДК 2	Туберкульоз	0,27/8	залік
ДК 3	Запобігання насильству в сім’ї	0,27/8	залік
ДК 4	Невідкладна медична допомога при надзвичайних ситуаціях	0,27/8	залік
ДК 5	Медичне право	0,27/8	залік

ДК 6	Базова (фахова) цифрова компетенція працівника охорони здоров’я	0,27/4	залік
ДК 7	Ділова українська мова.	0,27/4	залік
ДК 8	Медико-етичні аспекти здоров’я і хвороби. Позитивна медицина.	0,27/4	залік
ДК 9	Спілкуємось українською правильно. Ментальність і здоров’я українців.	0,27/4	залік
Атестація		0,27/8	іспит
Разом		**20,8/624**	

4.2. Для лікарів-хірургів, лікарів-хірургів дитячих, лікарів-гастроентерологів, лікарів-онкологів, лікарів-онкологів дитячих, лікарів-хірургів-онкологів, лікарів-урологів; лікарів-ендоскопістів, які не працювали більше трьох років за цією спеціальністю (3 місяці / 468 годин / 15,6 кредитів ЄКТС):

Код н/д	Компоненти освітньої програми	Кількість кредитів/ годин	Форма підсумкового контролю
Обов'язкові компоненти			
ОК 1	Діагностична ендоскопія верхніх відділів шлункового кишкового тракту	1,26/38	залік
ОК 2	Діагностична ендоскопія - колоноскопія	1,37/41	залік
ОК 3	Ургентна ендоскопія	1,37/41	залік
ОК 4	Діагностична бронхоскопія	1,30/39	залік
ОК 5	Дуоденоскопія, РХПГ	1,30/39	залік
ОК 6	Оперативна ендоскопія	1,37/41	залік
ОК 7	Диференційна діагностика в ендоскопії	1,37/38	залік
ОК 8	Дезінфекція ендоскопічного обладнання	1,26/41	залік
ОК 9	Стерилізація ендоскопічного обладнання	1,37/41	залік
ОК 10	Ендоскопічний інструментарій	1,37/41	залік
ОК 11	Ментальне здоров’я mhGAP	0,80/24	залік
Додаткові компоненти			

ДК 1	Гемоконтактні вірусні інфекції	0,13/4	залік
ДК 2	Туберкульоз	0,13/4	залік
ДК 3	Запобігання насильству в сім’ї	0,13/4	залік
ДК 4	Невідкладна медична допомога при надзвичайних ситуаціях	0,13/4	залік
ДК 5	Медичне право	0,13/4	залік
ДК 6	Базова (фахова) цифрова компетенція працівника охорони здоров’я	0,13/4	залік
ДК 7	Ділова українська мова.	0,13/4	залік
ДК 8	Медико-етичні аспекти здоров’я і хвороби. Позитивна медицина.	0,13/4	залік
ДК 9	Спілкуємось українською правильно. Ментальність і здоров’я українців.	0,13/4	залік
Атестація		0,27/8	іспит
Разом		**15,6/468**	

V. СТРУКТУРНО-ЛОГІЧНА СХЕМА

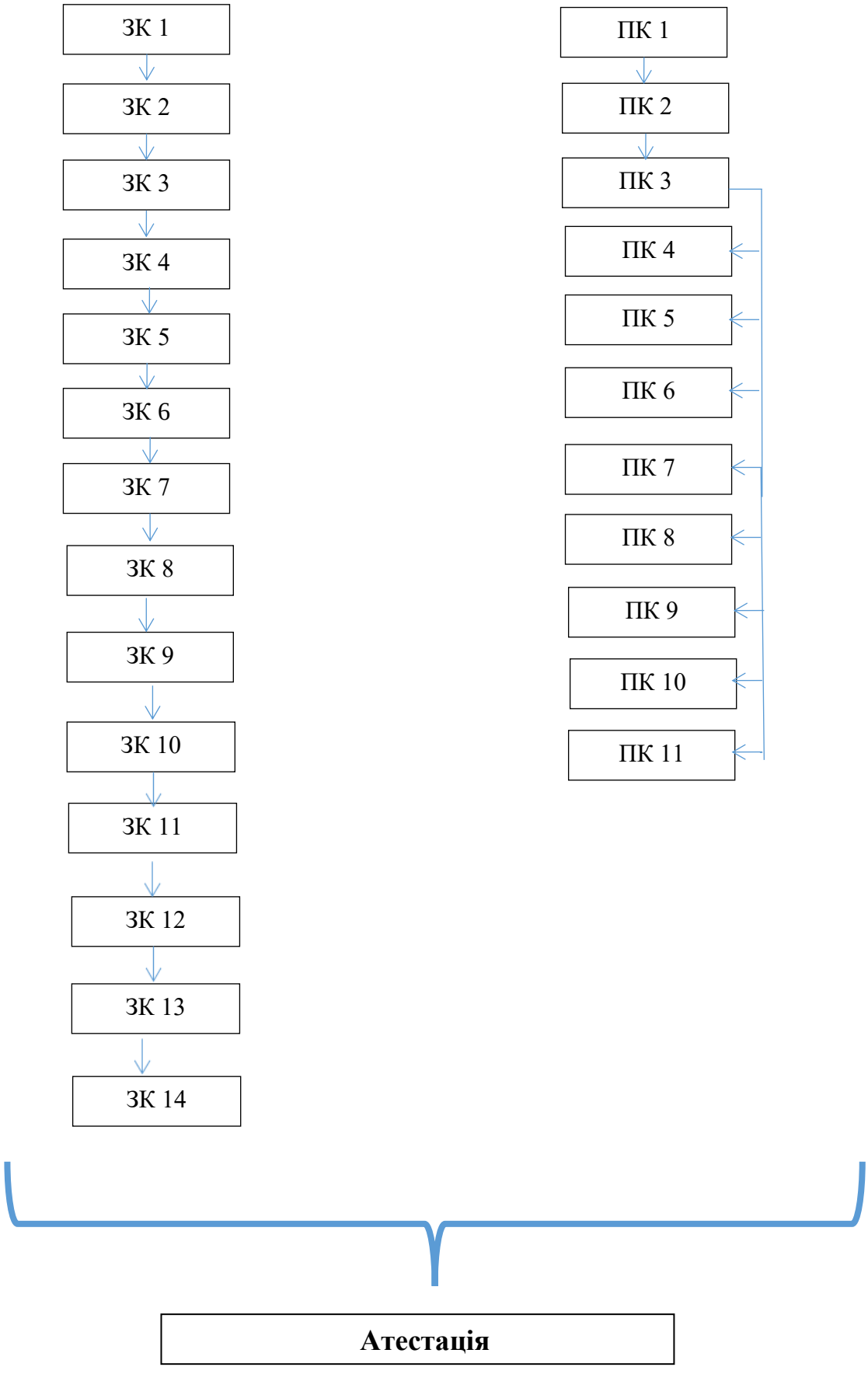

VI. АТЕСТАЦІЯ

Атестація на визначення знань та практичних навичок з присвоєнням звання зі спеціальності «Ендоскопія» підлягають особи, що пройшли цикл спеціалізації. Склад атестаційної комісії, яка проводить атестацію на визначення знань та практичних навичок з присвоєнням звання лікар-спеціаліст формується закладом вищої (післядипломної) освіти.

До атестації для визначення знань та практичних навичок з присвоєнням звання зі спеціальності «Ендоскопія», допускаються слухачі які повністю виконали програму підготовки.

Допуск до проведення атестації для визначення знань та практичних навичок оформлюється наказом ректора закладу вищої освіти.

Атестація лікарів включає:

- іспит з оволодіння практичними навичками;
- співбесіда.

Оцінювання навчальних досягнень здійснюється за 5-ти бальною (5 – «відмінно», 4 – «добре», 3 – «задовільно», 1–2 – «незадовільно») і вербальною («зараховано», «не зараховано») системами.

Види контролю: поточний, підсумковий, самоконтроль, атестація.

За результатами атестації з присвоєнням звання «лікар-спеціаліст» комісія приймає такі рішення: присвоїти або відмовити у присвоєнні звання «лікар-спеціаліст» з конкретної лікарської спеціальності. За результатами позитивної атестації на підставі рішення атестаційної комісії лікарям, видається сертифікат встановленого зразка.

VII. ЛІТЕРАТУРА

1. Ендоскопічна і роботизована хірургія: навчальний посібник / В.М. Запорожан, В.В. Грубнік, Яп Боньєр та ін. — 2-е видання. - Київ : Медицина, 2023. - 558 с.
2. Ендоскопічна хірургія : навч. посіб. для студентів старших курсів мед. закл. вищ. освіти, лікарів-інтернів, резидентів, слухачів закл. післядиплом. освіти, які готують фахівців у галузі "Охорона здоров'я" зі спец. "Хірургічні хвороби" / В. М. Запорожан [та ін.] ; за ред.: проф. В. М. Запорожана, проф. В. В. Грубніка. - Київ : ВСВ "Медицина", 2019. - 592 с.
3. Внутрішні хвороби : нац. підруч. для студентів мед. закл. вищ. освіти, лікарів-інтернів і слухачів закл. післядиплом. освіти, підпорядк. МОЗ України : у 2 ч. Ч. 1. Розділи 1-8 / Л. В. Глушко [та ін.] ; за ред.: проф. Л. В. Глушка. - Київ : Медицина, 2022. - 680 с.
4. Внутрішні хвороби : нац. підруч. для студентів мед. закл. вищ. освіти, лікарів-інтернів і слухачів закл. післядиплом. освіти, підпорядк. МОЗ України : у 2 ч. Ч. 2. Розділи 9-24 / Л. В. Глушко [та ін.] ; за ред.: проф. Л. В. Глушка. - Київ : Медицина, 2022. - 584 с.
5. Функціональна діагностика : підруч. для лікарів-інтернів і лікарів - слухачів закл. (ф-тів) післядиплом. освіти МОЗ України / О. Й. Жарінов [та ін.] ; за ред.: О. Й. Жарінова, Ю. А. Іванова, В. О. Куця. - Київ : Четверта хвиля, 2018. - 736 с.
6. Огурцов О. В., Лукавецький О. В. Візуалізація жовчних проток під час лапароскопії за допомогою HEV LapVision. Klinichna khirurhiia. 2018. С. 9 – 11.
7. Тивончук О. С., Терешкевич І. С., Бабій І. В. Лапароскопічне видалення конкременту при синдромі Bouveret. Клінічна хірургія. 2020. № 4. С. 102 – 104.
8. Felestinsky, Y. P., Dyadyk, O. O., Milyanovskaya, A. O., & Pirogovsky, V. Y. (2020). Відеокапсульна ендоскопія в діагностиці хвороби Крона.

Шпитальна хірургія. Журнал імені Л. Я. Ковальчука, (3), 5–10.

9. Нецюк, О. Г., Беденюк, А. Д., & Доброродній, В. Б. (2021). Здобуття практичних навиків і теоретичних знань з “ендоскопії” в умовах пандемії covid-19. Світовий досвід. Медична освіта, (2), 122–127.

10. Хірургічне лікування доброякісних новоутворень прямої кишки з використанням трансанальної ендоскопічної мікрохірургії / Я. П. Фелештинський, С. П. Задорожній, В. Ю. Пироговський // Хірургія України. - 2019. - № 2. - С. 100-107.

Інформаційні ресурси, у т.ч. в мережі Інтернет

(офіційні сайти та інформаційні портали)

1. Верховна Рада України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://rada.gov.ua/.

2. Державний експертний центр ЛЗ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.dec.gov.ua/.

3. Державний реєстр ЛЗ (Експертний центр ЛЗ) [Електронний ресурс]. –Режим доступу : http://www.drlz.kiev.ua/.

4. Державний реєстр лікарських засобів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.drlz.com.ua.

5. Довідник лікарських засобів [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.drlz.kiev.ua/.

6. Законодавство України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon.rada.gov.ua/.

7. Кабінет Міністрів України (урядовий портал) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.kmu.gov.ua/.

8. Міністерство економіки України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.me.gov.ua/.